

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2.—20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
 V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejemajo mesečno . . 1.70
 == Sobotna izdaja: ==
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

== Inserati: ==
 Enostopna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat " 15 "
 za trikrat " 13 "
 za večkrat primeren popust
 Površna oznaka, zahvale, osmrtice itd.:
 enostopna pettivrsta po 20 viz.
 == Poslano: ==
 enostopna pettivrsta po 40 viz.
 Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravišтво je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Računa
 poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upravišćkega telefona št. 183.

Cesar narodnim romarjem.

Na brzojavno izrečeno udanostno poklonitev udeležencev narodnega romanja je došla od presvitlega cesarja sledeča brzojavka:

Preblagorodnemu gospodu deželnemu glavarju dr. Šustersiču, Ljubljana.

Schönbrunn.

Nj. ces. in kr. apostolsko Veličanstvo se najpristrčneje zahvaljuje na božji poti Marije na Brezjah zbranim slovenskim romarjem za pobožne molitve in za izraz zvesle udanosti.

Na najvišje povelje: baron Schiessl.

× × ×

Brzojavka je došla v ponedeljek ponoči in narodne romarje sme navdajati ponosna zavest, da so bili ob svojih pobožnih molitvah v duhu zedinjeni s svojim cesarjem.

Naše čete prodrle 20 km pred Brest-Litovsk. — Kovno pred padcem. Južozahodne utrdbe Kovna osvojene. 240 topov zaplenjenih, 9300 Rusov ujetih.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 17. avgusta. Uradno se razglša: Med močnim zasledovanjem neprestano umikajočega se sovražnika so prodrle c. in kr. čete, ki se nahajajo pod poveljstvom podmaršala pl. Arz. do Dobrynke, 20 km južozahodno od Brest-Litovska. Neka ruska zadnja četa, ki je zavzela postojanko pri Piszczacu, ki je bila vržena po ogrski deželni brambi.

Sile, ki jih vodi nadvojvoda Jožef Ferdinand, protirajo proti Janovu ob Bugu.

General pl. Kövesz je vrgel sovražnika v pokrajini pri Konstantynovu čez Bug.

Severno od spodnjega Buga se bore v tesnem stiku z nemškimi jezdecimi deli avstro-ogrskje konjenice.

Na naši bojni črti pri Wladimir Wolynskiju in v vzhodni Galiciji je mirno.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fm.l

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Belin, 17. avgusta. Veliki glavni stan:

Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Hindenburga.

Uspešno so izpadli nadaljnji boji v okolici pri Kupišky. Ujetih je bilo 625 Rusov, med njimi 3 častniki; zaplenjeni sta bili dve strojni puški.

Armadne skupine generalnega polkovnika pl. Eichorn pod vodstvom generala pl. Litzmann so z naskokom vzele utrdbe, ki leže med Njemenom in Josio, južozahodne bojne črte Kovna. Ujetih je bilo nad 4500 Rusov, zaplenjenih 240 topov in veliko drugega materiala.

Armadi generalov pl. Scholza in pl. Gallwita sta v neprestanih bojih vrgli sovražnika v vzhodni smeri nazaj. Ujetih je bilo 1800 Rusov, zaplenjen je bil 1 top in 10 strojnih pušk.

Na severovzhodni bojni črti Nowo-

Georgiewska je bila z naskokom vzeta velika utrdba in dve vmesni utrdbi.

Skoraj povsod na ostalih bojnih črtah se je posrečilo, da smo potisnili sovražnika nazaj. Ujetih je bilo 2400, zaplenjenih 19 topov in drug material.

Vojni skupini generalfeldmaršala princa Leopolda Bavarskega in generalfeldmaršala pl. Mackensena nadaljujeta svoje zmagovito prodiranje.

V svojem uradnem poročilu 16. avgusta trdi rusko vojno vodstvo, da so ruski prednji oddelki 13. avgusta pri Dunajovu ob Zlati Lipi osvojili dve vrsti nemških strelskih jarkov in da so pomorili njih branilce. Našim v tej postojanki se borečim četam je znano le eno podjetje neke ruske patrulje ponoči od 12. na 13. avgusta, ki se je popolnoma izjalovilo. Sovražnik je pustil pred našo postojanko štiri mrtve in dva ranjenca. Mi nismo imeli nobene izgube.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

POROČILO RUSKEGA GENERALNEGA ŠTABA.

Dunaj. (Kor. ur.) Iz vojnega časnikarskega stana se poroča: V prostoru južnovzhodno od Mitave so naše čete 12. t. m. iztisnile Nemce. Med sovražnim umikanjem smo jih več ujeli. V smeri Jakobovo — Dvinsk — Vilkonice smo nadalje pritiskali na sovražnika in smo premagali njegov trdovraten odpor. V ozemlju pri Kovnu so se začasno prekinili nemški napadi. Artiljerijski boj še traja. Med Narevom in Bugom je naš protinapad 11. avgusta olajšal umikanje četam severno od tam v zadaj ležečo postojanko. Na cestah, ki vodijo k srednji Visli, smo z ozirom na splošen položaj izpraznili Sokolov-Siedlce in Lukov. Splošno na črti naših čet na levem bregu Buga nobenih važnih bojov. Na desnem bregu Buga, Zlate Lipe in Dnjestra nobenih bistvenih izprememb.

Petrograd, 15. avgusta. Veliki generalni štab poroča:

Okoli Rige 13. avgusta nobene posebne izpremembe. V smeri na Jakobstadt — Dünaborg — Wielkomierz je sovražnik s protinapadi poizkušal ustaviti našo ofenzivo. Boji še trajajo. Pred Kovnom so naše čete v noči na 12. avgust zavrnile še 4 nemške napade na zahodne postojanke. Na fronti med Narevom in Bugom nobene bistvene izpremembe. 13. avgusta je bil južozahodno od Ciechanova ljut boj. Pri Novo Georgiewskem v zadnjih dneh artiljerijski boj in manjše praske pri zunanjih utrdbah. Na levem bregu Buga spo-

padi, ki so samo severno od Siedlc in pri Lukovu imeli v noči 13. avgusta ljutejši značaj. Na desnem bregu Buga, ob Zlati Lipi in ob Dnjestru nobenih izprememb.

DRUGA RUSKA OBRAMBNA ČRTA.

Z osvojitvijo postojank ob Visli, Narevu in spodnjem Bugu, se je ruski deželni obrambni sistem, v kolikor s nanaša na to prvo črto, zrušil. Ruske armade močno omajane — so bile potisnjene proti drugi obrambni črti, ki leži v vrsti trdnjav Kovno — Grodno — Brest - Litowsk — Luck — Dubno — Rovno.

Središče te obrambne črte tvori trdnjava prve vrste Brest - Litowsk, katero so Rusi utrjevali od leta 1831. Obrambo te trdnjave olajšujejo močvirja, ki jo obdajajo od juga, vzhoda in deloma tudi od zahoda. Jedro trdnjave tvori z močnim zidovjem obdana na Bugovem otoku ležeča osrednja utrdba, ki je obdana od Torespolske, Volynske in Kobrinske fronte. Železniški most čez Bug brani utrdba »Graf Bug«. To jedro obdaja v daljavi 5 km 12 fortov, od katerih polovica na levem bregu Buga izvira iz novejšega časa.

Trdnjavski trikot Rovno — Dubno — Luck je naperjen proti Avstriji. Vse tri trdnjave so obdane z močnimi forti.

Grodno leži ob Njemenu in ob železnicah Varšava — Vilna in Grodno — Suwalki. Utrjeno je bilo že koncem 19. stoletja. Od leta 1909. so zastareli trdnjavi posvečali posebno pozornost in jo izpremenili v moderno mostišče. Premer znaša 9 km, trdnjavski pas tvori 7 fortov.

Kovno, katerega že napadajo nemške čete in so vzele že južozahodne utrdbe, je moderno utrjena trdnjava. Od 9 fortov leže štirje na levem, pet pa na desnem bregu Njemena. Pas je ojačen z mnogimi poljskimi utrdbami.

Kovno je glavno mesto istoimenske gubernije in šteje 75.000 prebivalcev (polovica je judov). Leži ob izlivu reke Vilje v Njemen, katerega 60 m visoki breгови obdajajo mesto.

Ustanovljeno je bilo mesto v 13. stoletju. Pod Vladislavom Jagelonum je prišlo pod Poljsko. Leta 1655. so Rusi pod carjem Aleksijem mesto oplenili in požgali. Pri tretji delitvi Poljske leta 1795. je pripadlo mesto Rusiji.

BOJ ZA POLJSKE TRDNJAVE.

Kodanj. Petrograjska poročila izvajajo, da izvajajo zdaj Nemci Goltzov načrt, ki meri na to, da odrežejo posadko in da tako preprečijo izpopolnitev ruske bojne črte. Boj za Osovec se bliža odločitvi.

Stockholm. Po zanesljivih poročilih iz Petrograda se mora usoda Kovna in Novo-Georgiewska odločiti v najkrajšem času.

LISTEK.

V gorah ob zgornji Soči.

»Berliner Tageblatt« priobčuje naslednji dopis svojega posebnega poročevalca K. H. Strobla:

Ob italijanski meji, avgusta.

Iztrga se iz veličastne skalne divjine in se takoj neugnano vrže nekaj sto metrov navzdol, kakor bi bila v jezi planila iz materinega naročja. To je pod Mojstrovkinim prelazom, in če se prav opazuje to divje penjenje, se zdi, kakor bi bila to le preobrazba iste titanske sile, ki je zmetala te skalnate stene sem gor, pogrnala kvišku stolpe vrhov in zarežala v gore te grape in skalne globeli. Besno se spenja mlada Soča proti vsem skalnim oviram, s penastimi tacami jih razbije na dvoje, ter si skozi raztrgane gorske boke izsili svojo pot. Reže, žaga, rije neprestano naprej, proti morju; maloštevilni kmečki domovi preplašeno žde med njo in stenami, ozke, priproste brvi vise nad njo, kakor bi bile ostale iz pradednih časov. Pena leti gor k trhljenim tramovom.

Ko pa pride reka dalje navzdol, se zdi, kakor bi bila sedaj zadostila svojemu prvemu divjemu nagonu in hoče vnaprej

razvijati svoj najlepši dar: svojo barvo. Ta barva je dar bogov, najlepša rečna barva na svetu. Iz katerih gorskih globin jo je neki dobila s seboj, to modrozeleno barvo, ki se zdi, da so se v njej raztopili malahiti in safiri, vmes pa teče modrina neba in v temnejših vrtincih počasi krožijo turkvevi drobci?

To je po resnih profilih Karavank in Karnijsko-julijskih alp prvi pozdrav Italije, barva hrepenja, sveti prapor dežele, ki je stoletja vzbujala nemški zanos.

Ko sem pred nekaterimi poletji hodil ob Soči, ob njenem srednjem teku, tedaj je v meni neprestano šepetalo, ne, podel je, pelo kakor van Dyckov nebeski deški zbor: »Potnik, temnozeleni potnik v solnčno deželo!«

To je bilo na poti iz Sv. Lucije v Gorico, kjer leži danes na tisoče italijanskih mrličev pred našimi postojankami, kjer je na stotine sinov dežele hrepenjenja odplavila modrozeleno reka, da strohne med skalovjem ali izginejo v pesku Adrije...

Trenta se imenuje soški kot med Mangartom na eni ter Prisojnikom in Razorom na drugi strani. Tu je ena najbolj osamljenih alpskih pokrajin. Nekaj revnih slovenskih vasi tiči pod nebotičnimi apnenčevimi stenami. Merilo Interlackna ali Ischla nima tu nobene veljave. Tu ni nobenih letovišč, nobenih zdravilišnih pristojbin, nobenih hotelov, nobene dobro oskrbova-

ne planinske kočje, niti cest. Tu ni nobenega polja, samo gozdovi se vpenjajo na bokih gora, gor do golih, belih skalnatih zidov, kjer jim zmanjka temelja; na majhnih travniških krpah se pase živina.

Vse druge življenjske potrebščine, ki jih ne daje goveja živina ali ovce, morajo ljudje iskati nižje v dolini, v Bovcu, ki je majhno mesto, ali pa jih morajo prinesiti iz Kranjske gore.

Toda Bovec je danes podoben mrtvem mestu. Prebivalci so ga skoraj popolnoma zapustili, brez življenja je v solncu in dežju. Po njem begajo zapuščene mačke, ki se nočejo ločiti od hiš.

V Bovcu ni ničesar dobiti. Tako ostane prebivalcem zgornje soške doline glavna pot čez Predil v Trbiž ali Kranjsko goro. Dolina je podobna vreči. Pa to je čarodejska vreča, ki se kljub vsemu vedno zopet napolni. Lahom se morajo solziti oči po vsem, kar je v tej vreči najti: topovi in vojne kuhinje, obleka in čevlji, kovačije in pekarnice in živila za mnogo tisoč ljudi.

Kajti dolina je vsled vojne postala zelo obljudena, veliko bolj, nego je bila v mirnih časih. Revne vasi ne zadostujejo, zato so si morali ljudje zgraditi nova mesta iz desk, cele ulice barak se vlečejo po ozkem dolinskem dnu ali plezajo po stenah navzgor, kepaste kočje iz tramov in strešne lepenke vise na skalnih podvesah.

Ljudje in konji hočejo imeti streho, kajti v tem deževnem poletju je velika stiska za suhe prostorčke in že prihajajo hladne noči. Tisoče, desetisoče je treba v tej dolini nasiti in napojiti, in da je to mogoče, je dan za dnem se ponavljajoči čudež.

Kajti prelazi, preko katerih gredo ti čudeži, niso oni lahki, prijetni prehodi, ki so našim dolomitskim potnikom v prijetnem spominu, po katerih hodijo elegantne mlade dame v svilenih blazah in čevljih za tennis. Nobene prijazno vijoče se serpentine ne vodijo na te gore. To so mučni in strmi pohodi k prelaznim višinam do 1700 m in čez, najprej stare karavanske poti, potem komaj še ozka jezdna steza brez vsakega ozira na pljuča ljudi in živine.

Čez eno teh revnih poti prihaja vsak dan živež za desetisoče, se goni težko sopeča klavna živina, vlačijo topovi in drdajo vozovi z municijo.

× × ×

Če se gre od Bovca ob zgornji Soči navzgor, najdemo ondi, kjer Soča ukroti svojo največjo razbrzdanost, literaren spomin. Nekaj hiš je tu, priprosta gostilna in najpriprostejše prenočišče za planince.

To je Baumbachova koča. Imenovana po pesniku Rudolfu Baumbachu. V planinskih krogih je znana kot izhodišče za pohod na divje gorske veli-

Kovno je popolnoma izpraznjeno, v Novo-Georgiewskem se pa nahaja še močna posadka.

ODLOČILNA BITKA PRI BREST - LITOWSKU SE PRIČAKUJE TA TEDEN.

Berlin. »Deutsche Tageszeitung« poroča iz Haaga: V londonskih vladnih krogih so v velikih skrbih radi vojne položaja v Rusiji. Minister Grey je baje izjavil nasproti več poslancem, da pričakujejo velike odločilne bitke pri Brest - Litowsku še ta teden.

VAŽNE NOVOSTI S SEVERNEGA BOJIŠČA.

Vojni poročevalci poročajo 16. t. m.: S severnega bojišča dohajajo važna poročila. V nedeljo so bili zavezniki oddaljeni od Brest-Litovskega le še en dan, oziroma poldrug dan hoda. Na severni čelni fronti pri Novem Georgovskem so vzele nemške čete eno sprednjo utrdbo severne črte, pri Kovnu so vzele z naskokom še eno utrdbo južno-zahodne črte. Mackensenova armada je stala v nedeljo s svojim desnim krilom pri Slawatycyah ob Bugu, z ostalimi silami pa zahodno od tam. Čete nadvojvoda Jožefa Ferdinanda in čete generala Kövesza so si priborile prostor zahodno in severno od Biale in so do potoka Klikavka severno od navedenega kraja. Ostalo bojno črto nekoliko zadržujejo. Srednji Bug so prekorčile nemške čete severno od Drogiszyne (blizu železnice iz Siedle proti severovzhodu). Nemci, ki prodirajo od Nareva, so došli s svojim desnim krilom v prostor južno od Ciechanowicea (vzhodno od Malkine). Pred Osovjecem in vzhodno od Vižne je položaj neizpremenjen.

RUSI SO SE USTAVILI V NOVIH POSTOJANKAH.

Kodanj, 16. avgusta. (K. u.) »Politiken« piše: Rusi so sedaj dovršili svoje umikanje do postojanke, kjer mislijo armado nanovo organizirati in oskrbeti z novo municijo da začne znova ofenzivo. Vpraša pa se, ali bodo sedaj res mogli črto braniti ali bodo zopet prisiljeni k usodnemu umikanju, kajti zdaj za Brest - Litovskim stoje znana velika rokitanska močvirja. Pa tudi če bi Rusi novo postojanko držali, je vendar treba pomisliti, da se je vrnila armada, ki je zelo oslabiljena. Da so krili svoje umikanje, so morali poslati v ogenj svoje najboljše čete, gardo. Če bodo imeli dovolj časa za reorganizacijo je zelo dvomljivo. Zaenkrat še ni nobenega znamenja, da bi se nemška napadalna sila, kakor to trdijo Rusi, izkrcavala, kajti celo v Kurlandiji so Nemci zopet pričeli z ofenzivo.

CELA SIBIRSKA BRIGADA UNIČENA.

Basel, 17. avgusta. (K. u.) »National Zeitung« piše, da petrograjski listi objavljajo smrtna naznanila za številne častnike garde, ki so padli v bojih pri Nasielsku v okraju Łomže. V tem odseku je bil uničen ves častniški zbor neke sibirski brigade, imenovane železna; tudi brigada sama je bila skoro popolnoma uničena.

ŽELEZNIŠKA PROGA LVOV—LJUBLIN—VARŠAVA.

Berlin, 16. avgusta. »Tageblatt« poroča, da bo v kratkem času cela železniška črta Lvov—Ljublin—Varšava popol-

noma popravljena. Poleg te železniške črte bodo uporabljali tudi Bug in Vislo za prevoze ranjencev, municije in živil.

TVRDKA KRUPP ZMAGUJE.

Kodanj. »Rusko Slovo« izvaja: V sedanjem velikanskem svetovnem boju zmaga tvrška Krupp. Strašen zid, ki ga tvorijo 1500 nemških topov, krije zmage zaveznikov. Proti trem ruskim vojakom lahko nastopijo zavezniki z enim topom ali pa s strojno puško, tako ogromno so preskrbljeni z artiljerijo. Zavezniki se skrbno ogibajo nastopiti z utrujenimi silami v boj, marveč takoj nadomeste utrujene čete s svežimi. — »Ruski Invalid« izvaja: Niti ženijske vojske, Napoleon I., ni ničesar pridobil, ker se mu je prepustil del neizmerne ruske zemlje. Ni se nam za to bati, da zavezniki bolj uspejo, kakor je uspel svojčas Napoleon.

NEVTRALCI O NASIH USPEHIH.

Haag. »Nieuws van den Tag« izvaja: Osrednji velevladstvi sta dokazali v enoletni vojski svojo neomajljivo mogočnino, ki jo ni mogoče zlomiti. Niti utrujeno-

Laški napadi med Krnom in Tolminom krvavo odbiti. Silovit artiljerijski ogenj na dobrdobski planoti. Odbiti laški napadi na Tirolskem.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 17. avgusta. Uradno se poroča: Ogenj italijanske težke artiljerije na naše tirolske utrdbе se je nadaljeval tudi včeraj podnevi.

Slabotnejši sovražni oddelki pehote, ki so prišli v Valsugani do Carcana (severovzhodno od Borgo), so bili vrženi čez Maso nazaj.

Na primorski bojni črti so nadaljevali Italijani svoje sunke proti naši postojanki med Krnom in Tolminom z močnejšimi silami, a so bili povsod krvavo odbiti.

Dobrdobska planota se je nahajala včeraj popoldne zopet pod ljutim ognjem topov.

Nomestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

Dunaj, 16. avgusta. (Kor. u.) Iz vojnodopisnega urada poročajo:

Rim, 14. avgusta. Onstran meje v Cadore postaja boj vedno silovitejši. V odseku Monte Piano je sovražnik včeraj z močnimi silami in izdatno pomočjo artiljerije poizkušal protinapad na postojanke, iz katerih smo ga pregnali prejšnji dan. Po ljutem boju smo ga z velikimi izgubami vrgli nazaj. V dolini Sexten je naša artiljerija obstreljevala sovražne zaporne utrbe, naša pehota pa je medtem zasedla vrhunc Oberbacher Kanzel nekoliko jugovzhodno od Oberdacher Spitzu in se je tamkaj zakopala, drugi oddelek pa je vzel važno križišče potov zahodno od Forcelle Cengia.

Ob Soči je naša artiljerija otvorila ogenj proti utrdbam v bovškem kotlu. Sovražna, v neki votlini na Svinjaku zelo spretno maskirana sovražna baterija je bila včeraj v polno zadeta. Na Kraški planoti je sovražnik v noči na 13. avgusta

sti ni mogoče opaziti. Neprestano grome njuni topovi, kakor da bi rastli njuni vojaki iz zemlje, se nahajajo vojaki ravno tam, kjer jih rabijo. Smešno je govoriti o izstradanju. Finančno tudi ne stojita slabše kakor lani. Kaj je pripomogla s takim veseljem pozdravljena italijanska intervencija? Če nastopi tudi pol Balkana in Amerika proti njima, ju ne izčrpati. Nemčija in podonavska monarhija držita s svojo levico sovražne čete na zahodu, istočasno pa razbijata z desnico svojega najmočnejšega sovražnika.

NEVOLJA FRANCOZOV NAD RUSI.

Kodanj. Iz izjav zastopnikov Francije pri nevtralnih državah sledi, da so Francozi zelo nevoljni na Ruse. Francoski diplomati ne prikrivajo, da po zvezi z Rusijo ni dozorelo, kar so pričakovali od nje in da velike po Franciji doprinešene žrtve ne odgovarjajo temu, kar je storila Rusija. Francoski diplomati ne prikrivajo, da bo morala Francija po vojski izpremeniti svojo politiko in da ne bo obnovila svojega zveznega razmerja z Rusijo.

spustil v zrak nad naše postojanke neštevne svetilne rakete, napadel pa ni. Naša artiljerija nadaljuje z metodičnim podiranjem sovražnih strelskih jarkov. Porušili smo nekaj jarkov, ki leže nasproti našim na Griže brdu; posadka je zbežala in je bila večinoma uničena od šrapnelov in pušk.

Sovražna letala so zadnje čase čisto obletavala kraje okrog Soče, pa jih je vedno pregnal učinkovit ogenj naše artiljerije.

Uradno poročilo italijanske vojne mornarice.

Danes zjutraj smo v Spodnji Adriji potopili avstrijski podmorski čoln »U III.« Poveljnikov namestnik in 11 mož posadke je bilo rešenih in ujetih.

Podpisan Thaon de Revel.

Kako se je potopil naš »U III.«

Rim, 15. avgusta. Dne 12. avgusta zjutraj je avstrijski podmorski čoln »U III.« napadel neko našo križarko. Z uspešnim manevrom se je križarka izognila dvema torpedoma in zadela čoln, ki ga pa ni potopila. Brodovju naših torpednih lovcev, med njimi je bil tudi francoski »Bisson«, se je narahilo, naj zasleduje čoln. Dne 13. avgusta zjutraj se je »Bissonu« posrečilo zaslediti »U III.«, ki je bil poškodovan, in ga s strelji iz topov potopiti. »Bisson« je rešil poveljnikovega namestnika in 11 mož.

Salandra potuje h kralju.

»Stampa« poroča, da bo prihodnji ministrski svet posebne važnosti; pričakovati je sklepov mednarodnega pomena, katere mora odobriti kralj in zato pojde Salandra na fronto. Gre za položaj, ki ga je povzročilo rusko umikanje, vsled česar je bilo treba pritisniti na Balkanu. Zadnje ure je upanje na uspeh, dosedaj majhno, nekoliko zrastle.

Nečak kardinalov Vannutelly padel na bojišču.

Lugano. Med častniki, ki so padli ob Soči, se nahaja tudi poročnik Alfonso Vannutelly, nečak obeh kardinalov Vannutelly iz Genazzana.

Italijani nameravajo popolnoma izprazniti Tripolis.

Amsterdam. Sotrudniku lista »Algemeen Handelsblad« je izjavil neki jakog ugledni uradnik kolonialnega urada prostodušno, da italijansko orožje v Tripolisu ni uspelo, ker se je prehitro hotel doseči uspeh. Počasi in mirnim potom hočejo zdaj osvajati zaledje Tripolisa, a evropski položaj tudi to ovira. Ni dvoma, da se bomo morali zdaj odstraniti z obrežja, a gre le za začasno umikanje.

Italijani zasedejo Solun?

Budimpešta. »Az Est« poroča iz Sofije: Italijani so nujno pozvali nekaj nekaj rezervnih letnikov, ker, kakor se trdi, nameravajo na pritisk sporazuma zasesti Solun in zaledje do meje Geli. Iz drugih priprav sklepajo, da nameravajo Italijani zasesti tudi ostalo Macedonijo. V Bolgariji so razburjeni do skrajnosti, ker se gre za ozemlja, ki si jih laste Bolgari.

Radovljiški okraj deželnemu glavarju.

Po slovesni pontifikalni maši na Brezjah so se zbrali pred cerkvijo, pred večtisočglavo množico, župani političnega okraja radovljiškega. V njihovem imenu, v imenu celega okraja, se je zahvalil deželni poslanec Piber deželnemu glavarju, kot predsedniku pripravljalnega odbora, za prireditve patriotičnega narodnega romanja.

Deželni glavar je v svojem odgovoru povdarjal, da je narodno romanje znova pokazalo, kako trdno živi v našem narodu zvestoba in ljubezen do sv. vere, do presvitega vladarja in do domače slovenske zemlje. Pozval je navzoče, da zakličejo, v zaključek cele vznesene patriotične slavnosti, trikratni živio presvetlemu cesarju. Ob gromenju topov, ki je odmevalo od bojne črte, je zaoril urnebesni trikratni živio pred svetiščem nebeške kraljice proti nebu, na čast našemu preljubljenemu sivolasemu vladarju.

Potem so se romarji začeli razhajati. Ceste so bile zopet polne okrašenih vozov in trum pešcev, ki so se vračali od Marije Pomagaj proč, proti domu, k življenju dela in skrbi. Seboj so pa vzeli neizbrisne, veličastne vtiske in vsak, brez izjeme, je odnesel od svetišča nebeške kraljice domu dva bisera: tolažbo in pogum.

Govor dr. Korošca

dne 17. avgusta na Brezjah.

Ves slovenski narod iz vseh slovenskih dežel se je danes zbral tu na Brezjah. Nele s Kranjskega ste došli, došli so Slovenci tudi s Štajerske, Koroške, da celo z Goriskega od Tolmina, kjer že padajo granate in šrapneli, je došel zastopnik. Zbran je tu ves slovenski narod.

In zakaj? Najprvo smo prišli prositi odpuščanja svojim grehom. Vsi sprejemljemo to hudo vojsko kot kazen za naše grehe. Zato kličimo: Marija, pomagaj grešnikom!

Pomagaj pa tudi našim možem in fantom, ki so se odzvali klicu domovine, in sli braniti meje, ki jih je na vseh straneh ogrožal sovražnik. Večkrat so tudi oni bili tu na Brezjah pri Mariji. Sedaj pa so v strelskih jarkih, a z duhom so gotovo pri nas, če le vedo za naše današnje romanje. Mi čujemo sedaj grmenje topov in prosimo: Marija pomagaj jim! Vse hvali junastvo naših mož. Naši možje in fantje so granitni zid, ki se pač da posuti, a se ne umakne. Marija, pomagaj našim bratom in očetom! Naj pride sovražna roka do njih

kane kroginkrog: Kanjavec, Razor, nevarni Jalovec, Prisojnik, bovški Grintovec. Iz stranske doline Zadnice pa gleda sem čez kolovodja teh fantastičnih velikanov, Triglav. Na njegovih pragovih, njegovih peščenih plazovih, njegovih snežiščih je doma pravljica o Zlatorogu.

Rudolf Baumbach je iz te alpske pravljice napravil epos. Čital sem ga pred leti in danes ne vem več veliko o njem. Imeti pa mora vendar prijatelje, občino, saj je v Zajblu tudi hotel »Zlatorog«. Koliko literarnih plasti je med tem leglo čezenj, v desetletjih miru? Kakor okamenina se skoraj zdi izginoli epos. Pesnik te pesnitve je bil mož generacije velike vojne, tudi eden, ki je zašel v tok historično čuteče in iznajdujoče sočasne literature, ki navadno sledi vsem velikim bojem. Tudi po sedanji svetovni vojni ne bo izostala. Dobili bomo zopet zgodovinske romane in drame v jambih in upajmo, da se v njih ne bo izgubilo nič od tega, kar se je v teh težkih, viharjih časih pridobilo v poglobitvi, priprosti in obojati duši.

Morda bomo sedaj tudi vse minule čase mogli bolje pojmiti in se vanje vživeti, ko smo doživeli grozo in veličastje te vojne. Ravno tako kakor človek, ki je sam prestal veliko gorja, lažje razume, kaj tlači njegovega soseda.

× ×

Sedaj leže bolniki Baumbachovi koč.

Med golimi stenami spalnega prostora, ki je videl veliko ranega vstajanja, veliko veselega pričakovanja letnih gorskih krasot, leže na vojnih posteljah —

samo en ranjenec in nekaj bolnih. Tu je več bolnih nego ranjenih, le redkokdaj imajo zdravniki opraviti s strelnimi ranami, tu in tam ranitve s kamenitimi drobci; najčešči so katari v želodcu, grlu, črelih in razne očesne bolezni.

Ljudje od delavskih oddelkov so, Bošnjaki, Nemci Ogri, Rusini, kakor že pride. Vsi imajo truden, tih, potrpežljiv pogled, nekaj — ne morem si pomagati — kakor živalska udanost v usodo. Za vojake jih niso mogli rabiti, za delo so pa še dobri, kot vodniki tovarne živine, nosilci ali graditelji poti. Vsak ima svojo majhno hibo, radi katere ni mogel postati vojak. Ničče nima popolnega zdravja. I služba v delavskih kolonah je vsaj tako težka kakor vojaška služba sama.

Ni malenkost, dva do trikrat na dan nositi bremena, težka 30—40 kg, 400 do 500 metrov visoko. Konji, ki se morajo uporabljati tudi kot tovarna živina, imajo posebnost, da ravno na najbolj strmih mestih zgube razodnost in se vpenjajo hitro, sunkoma. Za seboj potegnejo tudi svoje vodnike brez ozira na sapo in srčno kap. Ob šestopu so boječi in negotovi, drsajo se in plazijo s šibečimi se zadnjimi nogami.

Tuintam je videti v teh gorah tudi nagrobne križe ljudi iz delavskih kolon. Ob pristopu na neko planjo sem pod strmo steno našel grob Ogra, ki ga je ubil kamen. Mnogokrat pa je zapisano na križu samo ime in »umrl od tega in tega«. Ne morda: »padel za domovino« ali »umrl junaške smrti«, kakor se čita na vojaških grobovih. In vendar je bila tudi to vojaška smrt in junaška smrt.

◀ bojem na dobrdobski planoti in pri Gorici.

in ne kužna bolezen. Daj, da se vsi zdravi vrnejo na svoje domove.

Toda, žal, mnogo jih je šlo in jemalo slovo od Vas, ki se ne vrnejo več in katerih trupla počivajo v tuji zemlji in za katerih grobove ne veste. Tudi za te, o Marija, sklepamo roke in Te prosimo: Če je bilo še kaj madeža na njih dušah, ki so se na tako junaški način ločile od tega sveta, izprosi jim, da jim ljubi Bog vse izbriše in podeli večno zveličanje! Marija, pomagaj jim!

Prosimo te tudi, da tolažiš v slovenskih hišah. Glej velika žalost in tuga je legla med slovensko ljudstvo. Izprosi tem žalostnim tolažbo od Boga, da ne obupajo ter ne izgube veselja do dela.

Pomagaj dalje slovenski domovini! Sovražnik, izdajalski bivši zaveznik, iztega roke po slovenski zemlji. Mi in naši sorodniki so rojeni na njej, naši očetje in pradedje so krvaveli za njo, naša domovina, ki se odlikuje po tolikih lepotah — sedaj pa sovražnik, stega roke po njej. Pomagaj, Marija, da bo koncem vsega trpljenja zaplapolala zmagovito zastava po naši domovini. Daj moči našim možem in fantom, da ne omagajo v boju za domovino!

Istotako sklepamo roke v molitvi za Avstrijo, našo širšo domovino. Veliko narodov prebiva v njej. In, kakor v veliki družini, pride večkrat do nesoglasja in preprirov med temi narodi, člani avstrijske družine narodov. Toda, naj bo karkoli, eno pa imamo skupno vsi: Ljubezen do svoje Avstrije! To ljubezen hočemo ohraniti. Sedaj je Avstrija ogrožena od vseh strani. Zato Te prosimo, o Marija, daj nam zmago in po zmagi blagodejni mir!

Kdor je pravi Slovenec, ga krasijo te lepe lastnosti: globoka vernost in udanost do katoliške Cerkve, ljubezen do slovenske domovine in zvestoba do cesarja. Kdor tega nima, je škodljivec našega naroda in bolje bi bilo, da bi takega človeka ne bilo med nami. Zato prosimo in molimo danes tudi za svojega cesarja. Kakor jokate vi za svojimi, ki so padli na bojišču, tako žaluje in plaka naš cesar za vsakogar, ki je preli svoj kri na bojišču. Njegova ljubezen do nas vseh je velika. Vsaka kaplja krvi, ki je prelita v tej svetovni vojski, je zanj žalost. On čuti izgubo vsakega svojih sinov in junakov, kakor ti mati, čutiš izgubo svojega sina, ti žena izgubo svojega moža. Zato te prosimo, o Marija, pomagaj našemu cesarju, daj mu zdravja, daj mu zmagel!

Tu ste se že mnogokrat zbirali pri Mariji in jo prosili milosti. A to so bile prošnje in molitve posameznikov. Danes pa je tu zbran ves slovenski narod v eni sami prošnji, ki jo bomo z ljubljanskim škofom molili za naše družine, za naše vojake, za padle junake, za slovensko domovino, za cesarja in Avstrijo. Ves slovenski narod danes vzdiguje roke k Tebi in Ti ob grmenju topov, ki jih tu čujemo, kličo:

Marija pomagaj!

Z juga.

RAJŠE BELGRAD SOVRAŽNIKOM KAKOR MACEDONIJO BOLGAROM.

Bukarešt, 17. avgusta. »Seara« izve iz Sofije: Da bi mogla entente rešiti balkanskih držav, na to se misli ni. Srbski politiki povdarjajo, da prepuste rajše sovražnikom Belgrad kakor pa Macedonijo Bolgarom. V Srbiji je zelo močna vojaška stranka, katere noče ničesar slišati o kakem odstopu. Tudi Grčija in Rumunija odgovarjata negativno. Grški kralj Konstantin stoji osebno na čelu onih, ki so proti odstopu Kavale.

Bolgarski državniki so prepričani o porazu entente, zato ji ničesar ne verjamejo, ker ne bo mogla izpolniti svojih obljub.

SRBI IN ČRNOGORCI V ALBANIJ.

Lugano. (Kor. ur.) »Giornale d'Italia« poroča iz Skadra: Srbi so se morali med svojim prodiranjem v severni Albaniji boriti v ozemlju Miriditov z rodovi Seliate, Sviri in Orani. V teh bojih niso uspeli. Miriditi poražene Srbe podo proti Lešu. Srbi se niso došli v Leš. Proti Črnogorcem sta se uspešno uprta tudi rodova Scila in Scioesci in vaščani vasi Slak in Nazarek. Padlo je več sto Črnogorcev, en bataljon so pa ujeli. Iz Cetinja so poslali k vstašem parlamentarjem.

GRŠKA.

»Berliner Tageblatt« poroča iz Aten: Gotovo je, da bo zbornica izvolila za predsednika pristaša Venizelosa in bo dosedanja vlada demisionirala. Verjetno je, da kralj pokliče Venizelosa, manj verjetno pa je, da bi kralj staro zbornico razpustil, ne da bi sprejel Venizelosa. Pa če tudi kralj ne pokliče Venizelosa, vendar zavisi življenje nove zbornice in rešitev notranje krize popolnoma samo od tega, ali se bosta mogla kralj in Venizelos trajno sporazumeti v zunanji politiki. Venizelos je še vedno teh misli, da ima Grška interes stati na strani entente, ker sta Nemčija že vsled svoje zveze s Turčijo, Avstrija pa

vsled svojega stremjenja proti Solunu, nasprotnici helenizma. Grški interesi zahtevajo, da se pri ugodnih predpogojih priključi ententi. Sedaj pa, po ruskem porazu, pa po Venizelosovem mnenju predpogoji za to niso podani, zato mora Grška vztrajati v svoji nevtralnosti. Osebnost pa je Venizelos prepričan, da bo kljub ruski porazu končno zmago dobila vendarle ententa, in sicer že radi nepremagljivosti Angleške.

ALBANIJA.

Malisori se uspešno branijo. Lugano, 15. avgusta. »Giornale d'Italia« poroča iz Skadra, kamor so dospeli prvi črnogorski ranjenci, da se Albanci v gorah uspešno branijo. Pri Puli so Albanci obkolili in razorožili črnogorski oddelek. Skaderski poveljnik odreja vse potrebno proti morebitnemu albanskemu napadu in je dal po višinah okoli Skadra napraviti strelske järke.

Isti list poroča iz Skadra, da so imeli Srbi pri svojem prodiranju v severni Albaniji več neugodnih bojov z Miriditi in Albanci iz Sente, Fradi in Orani. Sedaj potiskajo Albanci poražene Srbe v smeri na Leš, kamor niti Črnogorci niti Srbi še niso vkorakali. Le nekaj patrulj stoji na drinskem mostu. Rodovi Scila in Scioesci in vasi Slak in Mazerek so se uprle in razorožile 100 Črnogorcev in en bataljon ujele. Iz Cetinja so poslali k upornikom posredovalce.

KONEC ALBANSKE DRŽAVE.

»Vossische Zeitung« poroča iz Sofije: Diplomatična agenta Bolgarije in Rusije sta zapustila Drač, kjer ni več diplomatičnega zbora. S tem je izginil tudi zadnji vid samostojne albanske države.

GRŠKO MINISTRSTVO ODSTOPILO.

Kralj sprejel demisijo.

Atene, 17. avgusta. (K. u.) »Agence d'Athene« poroča: Kralj je sprejel demisijo Gunarisovega kabineta in pozval Venizelosa za jutri dopoldne na razgovor.

RUMUNSKI VPOLKICI.

Bazel, 15. avgusta. Rumunska vlada uradno razglasa, da ostanejo vpoklicani rumunski rezervisti samo tri tedne pod orožjem. Nato bodo poklicali tri druge razrede na enake vaje.

V SOFIJI.

Kodanj, 16. avgusta. Po angleških poročilih se zdaj v Sofiji izigrava ljut diplomatičen boj med obema skupinama vele-vlasti. Angleži pričakujejo, da Dardanele kmalu padejo, če se Bolgarija pridruži sporazumu, a Bolgarija zahteva za svojo pomoč takoj bolgarski del Makedonije. Diplomati je obeh skupin velevlasti vedno hujše pritiskajo na Radoslavova. Zdi se, da se tudi Grška kmalu odloči. Veliko važnost pripisujejo dolgim Venizelosovim posvetovanjem s kraljem.

KRIZA NA GRŠKEM.

Berlin. »Lokalanzeiger« poroča, da bo imel v zbornici Venizelos večino, če tudi ne velike, vsled česar odstopi sedanjí ministrski predsednik Gunaris. Izključeno pa ni, da kralj rajši zopet razpusti državni zbor in razpiše nove volitve, če bi hotel Venizelos drugače vladati, kakor želi kralj.

Atene. V celi grški Makedoniji se prirejajo velike demonstracije proti odstopu zemlje Bolgariji.

PRITISK NA BALKANCE.

V Rimu so glede na pogajanja z Balkanci še vedno nekoliko optimistični. Sporazum pritiska pred vsem na Grško in na Srbijo. Upajo, da se položaj na Grškem izpremeni ugodno za sporazum, ko prične zborovati zbornica. Če bi Srbija ne hotela odstopiti Bitolja Bolgariji, izgubi sedanjo svojo diplomatično bitko na Balkanu. Na Grško so pritiskali predvsem Angleži, a Grki ne verujejo, da namerava sporazum res izkrcati 80.000 mož v Solunu in Kavali. Bolgarija čaka, kako da izpade položaj. »Temps« piše: Avstrijska politika je mojsrsko razbila nekdanjo balkansko zvezo, vsled česar zdaj sporazum največ trpi. Ni mogoče spraviti razprtih bratov, ne da bi bili posamezniki oškodovani. Na njih pomoč se le malo zanašajo. Tudi vojska s Turčijo bi ne izpremenila položaja.

Socialno demokratična mednarodna strokovna zveza razbila.

Mednarodna socialistična delavska stranka je kot taka ob začetku sedanjí vojne nehala biti. Danes so samo še socialistične frakcije v posameznih deželah, ki se ločeno bore in katerih sklepi kažejo, da je najbesnejši nacionalizem že davno zmagal načelo mednarodne delavske solidarnosti. Na tišem so pa le mnogi socialnodemokratični voditelji gojili nado, da bo ostala ohranjena vsaj strokovna internacionala, strokovna zveza. Saj je bil obstoj te ustanove še skoraj važnejši nego obstoj stranke same. Strankina društva so bila marsikje prosta množice, dočim so strokovne organizacije

strogo centralizirane ter so s svojimi milijonskimi premoženji zlata hrbtnica celemu gibanju.

Sedaj je tudi te slave konec, internacionalna socialistična strokovna zveza je toliko kakor razbita. Strokovni zvezi, ki je imela svoj sedež v Berlinu, so pripadale strokovne organizacije socialistične smeri skoro vseh dežel na svetu. Najvažnejši odseki so bili: Nemčija z okroglo 2.553.000 člani, Amerika z 2.054.000 člani, Anglija z 874.000, Avstrija s 428.000, Francija s 387.000 člani, in sicer po stanju koncem leta 1912; od tega časa dalje se statistika o mednarodni strokovni organizaciji ni več podala. Takoj v začetku sedanjí svetovne vojske se je v raznih deželah započela divja gonja proti centrali strokovne zveze in njenemu predsedniku poslancu Legienu in dvignila zahteva, da se predsedstvo in sedež zveze preloži v kako nevtrarno državo. Že pred tem so socialistični zastopniki strokovne smeri v francoskem parlamentu, po številu 71, podpisali manifest za »narodno obrambo« in glasovali za vojne kredite. Na Angleškem je delavska stranka v spodnji zbornici izdala oklic za vojno proti Nemčiji in nedavno je glasovala za municijski zakonski načrt. Vojni oklic je podpisal tudi parlamentarni odbor strokovnega zbora, vsega 15 poslancev, med njimi Seddon, Davis in Bowerman. Najzanimivejše pa je, da je oklic podpisala tudi britanska strokovna zveza; podpisani so med drugim: tajnik zveze ladijskih delavcev Bentilett, O. Gradi, Barnes, tajnik strojograditeljev, Tom Foix, tajnik strokovnega kartela v Manchesteru, Walkden od zveze železniških nastavlencev House od durhanske rudarske zveze itd. Da s tem postopanjem voditeljev večina delavstva ne soglaša, pričajo težave, ki jih dela že ves čas vojne angleško delavstvo v rudnikih in v municijski stroki.

Angleški delavski voditelji so šli pa še dalje ter so sprejeli tri sedeže v municijski vladi. John Burns je vseskor ostal zvest svojemu staremu prepričanju in je demisioniral. Zato so pa vstopili v ministrstvo, ki naj bi izvedlo municijsko postavo, Henderson, Brace in G. H. Roberts, vsi trije poslanci delavske stranke. V dopolnitev slike naj še omenimo, da je socialist Plehanov, najradikalnejši ruski revolucionar, v londonskem listu »Justice« priobčil oster članek proti Nemčiji, kjer je živel mnogo let kot begunec pred Sibirijo, kamor je bil obsojen v pregnanstvo.

Ze iz navedenega je jasno, da so temelji mednarodne strokovne zveze omajani in je polom neizogiben. Francija, Anglija, Belgija, Rusija za zvezo ne prihajajo več v poštev in jih mnogo let ne bo dobiti za skupno delo. K temu pride sedaj še preokret važne skupine nevtralnega delavskega gibanja — »American federation of Labor«, ameriške delavske zveze, ki je tudi pokazala berlinski internacionalni strokovni zvezi hrbet. Ameriški delavci so glasovali za preemistitev sedeža zveznega sveta v Švico. Da ameriška delavska zveza nekaj odselita, nam povedo številke o njenem razvoju: Leta 1897. je štela 264.825 članov, l. 1900. 548.321, l. 1905. 1.494.300 in l. 1914. 2.020.671 članov. Ako bo še dalje tako rastla, bo kmalo prekosila strokovno organizacijo na Nemškem. Vsega tega pa še ne dovolj, se tudi v švicarski strokovni organizaciji opaža veliko gibanje proti avstrijskim in nemškim strokovnim društvom. Tako je glasilo švicarske socialistične zveze lesnih delavcev na najostrejši način nastopilo proti predsedniku zveze lesnih delavcev v Nemčiji. Iz Švice izhaja tudi prizadevanje, da se strokovne centrale lesnih delavcev, knjigovezev in črkostavcev preemistijo iz Nemčije v kako drugo deželo.

Z ozirom na vse to, je dosedanjí predsednik strokovne zveze poslanec Legieu sklical sejo včlanjenih odsekov na Nizozemsko, da bi se posvetovali o preemistitvi zveznega sedeža. Toda poklicani niso prišli. Iz vsega tega jasno sledi, da je socialno demokratično gibanje doživelo polom ne le na političnem polju, marveč tudi na poprišču strokovne organizacije. Pot za krščansko delavsko gibanje je končno veljavno prosta.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 17. avgusta. Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan: Naša obrežna artiljerija pred Ostende je prepodila dva sovražna rušilca.

V vzhodnih Argonih pri La Fille Mort je bil vzlet en francoski jarek.

Pri Bapaume je padlo v naše roke angleško letalo. Letalca, dva častnika, sta bila ujeta.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 15. avgusta. Včerajšnje popoldansko poročilo: Severno od gradu Carleue v Artoisu in okoli kolodvora v Souchezu ponoči boji s petardami in granatami. V Argonih je sovražnik na večer napadel na celi fronti v odseku Marie Therese. Naš ogenj ga je povsod s občutnimi izgubami zavrnil. Proti jutru so Nemci zopet napadli, pa smo jih z lahkoto ustavili. Sicer noč mirna.

Zvečer: Ob Yseri boji pred Lombartzyde, St. George, Boesinghe in Woest. Zahodno od ceste v Lille smo z minami porušili sovražnikove prve zakope. Med črtami Lassigny, Monchy in Ransart je zletelo v zrak municijsko taborišče. Severno od Lassignyja smo obstreljevali nemške postojanke ob Rolandovem stolpu. V Argonih ljuta kanonada v odsekih La Houyette, v gozdu Mortmare, na lotrinski meji in v Vogezih pri La Chapelotte in La Fontenelle.

Francoska ministrska kriza.

O francoski ministrski krizi poroča »Temps«, da je ministrski predsednik obvestil delegate radikalno socialistične skupine, da se vlada v sedanjí sestavi ne more izpremeniti in da bo zahteval v petkov seji zaupnico ob razpravi o kreditih državnim tajnikom. Nadalje se poroča, da če bi zbornica izsilila odstop vojnega ministra, bo celo ministrstvo odstopilo. Časopisje se oistro prereka. V slučaju, če bi bilo ministrstvo prisiljeno odstopiti, sodijo, da prideta v poštev kot kandidata za ministrsko predsedstvo Clemenceau in Pichon. Predsednik republike Poincare vpliva osebno na znane mu poslanca, da prepreči v petek škandal v zbornici.

S čim se peča Joffre.

Genf. Priljubljenost generala Joffre je zelo padla, ker se njegova delavnost omejuje na slavnosti in govore zlobni francoski jeziki zato o njem, da ne dela drugega, kakor da deli odlikovanja in pogube.

»Kaj dela Angleška?«

London, 15. avgusta. »Daily Mail« priobčuje petrograjsko pismo, kjer je rečeno:

Rusi vprašujejo vsak dan: »Kaj dela angleška trimilijonska armada?« Rusi vedno ponavljajo: »Reklo se nam je, da bo angleška armada v maju gotova?« Izobraženi Rusi, ki čitajo angleške časopise, zamerijo optimističen hvalisarski ton naših pisateljev, ki vsak teden izjavljajo, da gre vsa stvar dobro. Rusi vedo, da se naši armadi ni dobro godilo. Na Francoskem, Angleškem in v Kanadi so naročili municijo, ki je izostala. Namesto, da bi se v maju začelo veliko prodiranje proti Nemcem, so pa Nemci prodirali proti Rusom. Rusi pravijo: Slišimo, da imajo Angleži in Francozi na zahodu številno premoč proti Nemcem, in nikakor jim ne more tako manjkati municije, da cel čas ne morejo nikamor. Seveda imajo Nemci na zahodu zelo utrjeno fronto, pa so jo imeli tudi Rusi v Varšavi. Če so Nemci zlomili tako močno fronto ob Bzuri in pri Blonijah, tedaj bi se z enakim manevrom dalo zlomiti tudi nemško fronto v Flandriji.

Mirovno delo sv. Očela.

Lugano. Iz Rima se poroča: Vatikanski uradniki so pojasnili zastopniku Press Association politiko sv. očeta in izjavili, da stremi Vatikan stalno za tem, da konča svetovno vojsko in njene grozote. Papež tudi želi, da bi bil po vojski povabljen k mirovni konferenci in da bi se priznal njegov moralni vpliv na človeška in krščanska načela.

Kodanj. Kardinal Gibbons v Baltimoreh in kardinal O'Connell v Bostonu sta povabila vse kardinale in škofo nevtralnih držav na konferenco v Švico, kjer naj bi se posvetovali o temeljih za uvedbo mirovnih pogajanj med vojskujočimi se državami. Gibbons se je, predno je objavil vabilo, dolgo razgovarjal z Wilsonom.

VATIKAN IN MIROVNA POGAJANJA.

Kolin, 17. avgusta. »Kölnische Zeitung« poroča: »Secolo« piše, da se prejšnji monakovski nuncij kardinal Marcetti nahaja v Švici. Pripravi namerava vse potrebno za udeležbo Vatikana pri bodočih mirovnih pogajanjih, ki se bodo vršila v Švici.

Juanšikaj cesar Kitajske?

Kodanj. »Reč« poroča: Pričakuje se, da proglase Juanšikaja za cesarja Kitajske. Vstaj se ne boje. Japonska bi bila zadovoljna, ker upa, da bi potem Kitajci zopet kupovali japonsko blago.

Barzilaj hvali Avstrijo.

Lugano, 15. avgusta. Veliko pozornost je vzbudila izjava ministra Barzilaja napram voditelju socialistov in rimskemu dopisniku »Avantija«, Ciccottiju. Barzilaj

je rekel, da mora Italija v zasedenih krajih takoj poskrbeti, da se ne samo ne ohrani gospodarska, socialna in zavarovalna zakonodaja Avstrije, ampak da to zakonodajo čim hitreje posname in uvede tudi Italija. Minister je rekel, da v tem oziru stoji Avstrija nad Italijo in Italija se mora v tem od nje učiti. Vojnim hujšakem je ta slavošpev Avstriji vzel sapo.

Združene države proti Mehiki.

Washington. Vojni oddelek odpošlje radi nemirov ob mehiškanski meji na prošnjo generala Funstona en pešpolk, eno letalo in eno baterijo 12 cm topov z enim možnarjem v Brownville v Teksasu.

Podmorski čolni na delu.

London, 16. avg. (K. u.) »Lloyds« poroča: Angleški parnik »Cairo« iz Glasgowa in ribiška ladja »Amethyst« sta bila potopljena. Posadki obeh ladij sta rešeni.

Rusko-Japonska zveza.

Petrograd, 23. avgusta. »Rječ« piše o možnosti zveze z Japonsko: Ker je Japonska sedaj osamljena, Angleška vsled japonske politike nezaupljiva in Amerika vsled te postala naravnost sovražna, išče Japonska zvezo z Rusijo. Japonska si hoče z Rusijo zavarovati hrbet, da bo lahko vse svoje sile uporabila za boj proti Ameriki.

Koliko časa bo trajala vojska.

Berolin. »Lokalanzeiger« objavlja vsebino razgovora ameriškega poročevalca Amersona z generalnim polkovnikom Moltkejem, ki je odgovoril na vprašanje, koliko časa da bo trajala vojska: Odvisno je to od tega, koliko časa da bodo Američani nadaljevali preskrbovati naše sovražnike z orožjem, s strelivom in z vojnimi potrebščinami. Če bi tega ne bilo, bi bile naše armade že končale vojsko na obeh čelnih črtah. Kakor stoji zdaj trenutno stvari, nadaljni dovž streliva našim sovražnikom le podaljšuje krvavo klanje.

Turčija v vojski.

TURŠKO POROČILO.

Carigrad, 16. avgusta. (K. u.) — Zakasnelo došlo. Agence Telegraphique Milli: Glavni stan naznanja:

Dardanelska fronta. Od 6. oziroma 7. avgusta je sovražnik povedel v boj 5 sveže dospelih divizij, da bi se polastil naših postojank. Po zaslugi junaškega odpora naših čet in njihovih protinapadov sovražnik ni dosegel nobenega uspeha, dasi je izgubil kolovico novih čet ter je ostal vezan na pobočjih morske obale. 15. avgusta smo v okolici Anafarte odbili sovražnikov napad in mu prizadejali znatne izgube. Ujeli smo enega stotnika in več vojakov in uplenili dve strojni puški ter množino pušk. Naše čete zavzemajo sedaj povsod postojanke, ki nadvladujejo sovražnika.

Naša artiljerija je pri Ari Burnu zadela sovražno torpedovko, ki se je goreča umaknila.

Pri Seddil Bahru smo na desnem krilu, dva do tri metre pred sovražnimi strelskimi jarki, zažgali mino in porušili postojanko za metalca min in žične ovire. Sovražnik je vso noč streljal in zastonj razsiral municijo.

Na ostalih frontah nič važnega.

Razna poročila.

SLOVESNO PRAZNOVANJE CESARJEVEGA ROJSTNEGA DNE.

Dunaj, 18. avgusta. (K. u.) Po došli poročilih se je predvečer rojstnega dne Njegovega Veličanstva po celi monarhiji slovesno praznoval. Povsod, posebno po deželnih glavnih mestih so se priredili vojaški mirozovi in obhodi, pri čemer je došlo do navdušenih patrijotičnih manifestacij za cesarja in zaveznike.

VIKTOR EMANUEL V »ODREŠENIH« KRAJIH.

Celovške »Freie Stimmen« poročajo iz Lugana: Laški kralj se je 4. avgusta peljal z avtomobilom iz Fonza v Primorje, kjer je obiskal kraje Imel, Fiera in Canal San Bovo ter se je nato vrnil. Te kraje so naše čete že ob začetku vojske prostovoljno zapustile.

ŠPANSKA OSTANE NEVTRALNA, A SE OBOROŽUJE.

Pariz, 15. avgusta. (Kor. ur.) »Temps« poroča iz Madrida: Ministrski predsednik je ponovil izjavo o svoji politiki in rekel,

da ostane pristaš najstrožje nevtralnosti. Dežela je istih misli. Špansko nevtralnost spoštujejo vse vojne stranke. Nihče ni prošil za intervencijo. Vendar španska nadaljuje svoje oboroževanje, da bo v slučaju potrebe mogla braniti svojo nedotakljivost.

PROTI PRIKRIVANJU.

Manchester, 16. avgusta. (K. u.) »Labour Leader« piše: »V angleškem časopisju iščemo zaman objavo drugega nadaljevanja članka »Norddeutsche Allgemeine Zeitung«, ki sloni na temelju v Bruslju najdenih listin.« Zdej, ko smo videli članke v izvirniku, ne umevamo, zakaj se molči. Članki morajo obsegati gotovo izredna odkritja, da jih pod nobenim pogojem ne sme izvedeti angleško občinstvo. List objavlja nato izveček iz poročila belgijskega poslaništva o obisku kralja Edvarda pri Delcasséju meseca aprila 1906.

ŽELEZNIŠKE NESREČE.

Curih, 17. avgusta. (K. u.) Brzovlak Curih—Biel—Genf je včeraj zadel na postaji Dietikov v lokalni vlak Dietikov—Curih. Lokomotiva in več voz je popolnoma razbitih. Ubitih je 4 do 5 oseb.

London, 17. avgusta. (K. u.) V bližini Glasgova se je pripetila nova železniška nesreča. Nek vlak je stal pred postajo. Naenkrat pa je zapeljal vanj nek drug vlak. Dva voza sta razbita, ena oseba ubita, veliko pa ranjenih.

Praška policija.

»Information« pišejo iz Prage: Novi šef praške policije je že dospel v češko glavno mesto ter bo tekom prihodnjih dni prevzel posle. Človeško razumljivo je, da so osebne izpmembe v policijski palači na Ferdinandovi cesti, ki je prišla širši javnosti precej nepričakovano, dala povod za razne komentarje. Da pa ravno najbolj zanimivi in sugestivni ne zadenejo pravega, je izven dvoma. Predvsem ne gre za odredbo preventivno - političnega značaja, kajti za to ni nobenega vzroka. V političnem oziru so razmere v Pragi, ravno tako kakor po celnem Češkem, popolnoma prozorne. Zadovoljive so v vsakem oziru in čisto po tem, da zadostujejo tudi najdalekosežnejšim zahtevam vsled ekscipcionalnih razmer poostrenega čustvanja za mir in red odgovornih upravnih mest. Kako zelo je celokupno prebivalstvo glavnega mesta, in nič manj tudi cele dežele, tačas prevzeto edino-le čustva nemejene ljubezni do cesarja in domovine, bodo pač zadostno pokazali ravno tekoči dnevi. Velikanske priprave, ki se delajo povsod za dan ljubljenege vladarja, govore jasno dovolj o vse obvladajočem razpoloženju ljudstva. Sicer se pa tudi na mero-dajnih mestih ne opusti nobena prilika, da se javnost primerno pouči. Važnost se polaga na to, da ne nastane kak nesporazum. Tudi ostale osebne izpmembe, ki so šle roko v roki z izpmembo v policijskem predsedstvu, nimajo nobene osebne ostrine. Dosedanji načelnik državne policije, gospod Chum, je, kakor znano, sledil pozivu v ministrstvo. Njegov odhod se je izvršil iz enostavnega razloga, ker je po činu starejši nego novi policijski šef ter bi ne mogel pod njim služiti. Ravnotako je z dosedanjim namestnikom dvornim svetnikom Zerbomijem, ki je bil poklican k službovanju na namestništvu. Na čelo državne policije stopi sedaj dr. Slaviček, jako cenjena in v težavnih razmerah obnesla se moč. Smatra se, da bo njegova posebna naloga, s svetom in orientacijo stati ob strani novemu načelniku, ki praških razmer ne pozna. Boljšega kašipota in zaupnika se dr. Kunzu gotovo ne more želeli, kajti dr. Slaviček si je tako v uradu kakor v javnosti pridobil sloves pogumnega, objektivnega in izredno večkega uradnika.

Dnevne novice.

+ Ustanovitev »Vojnega križa za civilne zasluge«. Dunaj, 18. avgusta. (Kor. urad.) »Wiener Zeitung« priobčuje: Njegovo c. in kr. Apostolsko Veličanstvo je najmlajšije blagoizvolilo izdati naslednje Najvišje lastnoročno pismo: Ljubi grof Stürgkh! Odločil sem se, ustanoviti častni znak, ki se ima imenovati »Vojni križ za civilne zasluge«. Obveščujem Vas o tem v svrhu nadaljnjih ukrepov ter obenem prilagam prepis lastnoročnega pisma, ki sem ga tem povodom poslal ministru Moje hiše in zunanjih zadev. Dunaj, 16. avgusta 1915. Franc Jožef I. r. Stürgkh I. r. — Ljubi baron Burian! V hvaležnem priznanju mnogostevilne, tekom sedanje vojne v civilnem področju s požrtvovalno vdanostjo izvršene službe, Sem se odločil ustanoviti vojni križ za civilne zasluge. S tem vojnim križem naj se v smislu pravil, ki jih imam še potrditi, nagrade vse one osebe, ki so v zvezi z vojno z izredno vnanostjo in požrtvovalno uspešno službovale in se s tem izkazale vredne odlikovanja. O tem Vas obveščam v Vašo lastno vednost in v svrhu ukrepa nadaljnjih potrebnih odredb z dostavkom,

da pošljem dotični lastnoročni pismi istčasno na oba Moja ministrska predsednika. Dunaj, 16. avgusta 1915. Franc Jožef I. r.

+ Upravne izpmembe na Hrvatskem. Hrvatska deželna vlada pripravljala temeljito preosnovo samouprave. Poleg izpmembe sistema nameravajo izvesti posebno osebne izpmembe med nižjim uradništvom. Izpmembo nameravajo izvesti že jeseni.

+ Škofijske novice. Podeljena je župnija Sv. Gora č. g. Dominiku Janež, župniku na Studenem. Stalni pokoj je dovoljen č. g. Ivanu Pelc, župniku v Hinjah. Premeščeni so gg.: Anton Porenta iz Trebelnega za žup. uprav. v Hinje; Frančišek Pfajfar iz Velike Doline na Trebelno; Frančišek Pavlič iz Mirne peči v Veliko Dolino. Nameščeni so gg.: Mihael Zevnik, valetudinarij v Velesovem za kaplana v Begunjah na Gorenjskem, in sem. duhovnika: Ivan Platiša za drugega kaplana v Šmarju in Ivan Sadar v Mirni peči.

+ Vojni kurat dr. Kulovec je dobil nekaj dni dopusta in se je vrnil z besarabske meje v domovino.

— Tudi na Viču smo proslavili rojstni dan našega presvetlega vladarja na dostojen način. Na predvečer se je najprej oglasilo iz zvonika ubrano pri-trkavanje. Ob 8. uri pa se je po bajno-krasno razsvitljenih in okrašenih ulicah in cestah pomikal velik spreved dinastično vdanega ljudstva z marljivo godbo tukajšnjega Kat. slov. izobraževalnega društva na čelu, ki je neumorno svirala navdušujoče koračnice. Pred novo šolo in pred tovarno Andretto, kjer so vojaki, v eni bolni, v drugi pa zaposleni, se je svirala cesarska himna. Ravnotako pred cerkvijo in župniščem. Danes pa je bila ob naravnost ogromni udeležbi ljudstva in vojaštva ob 8. uri slovesna služba božja z blagoslovom, zahvalno in cesarsko himno za našega sivolasega vladarja in ljubo Avstrijo.

— Darila za naše vojake na bojišču ob ces. rojstnem dnevu. K. u. poroča, da je vojnopreskrbovalni urad odredil, da se 18. avgusta obdari vse vojake na bojiščih. Iz sredstev urada se je določilo zato več stotisoč kron, akcijo pa je zelo podprlo občinstvo z darovi v denarju in blagu. Darila so se odpeljala zadnji teden in se je zato rabilo 13 železniških voz in skoro 1300 zabojev. Med drugim se je poslalo tudi skoro 4 in pol milijona cigaret, 900.000 cigar, 94.000 zabojev tobaka in ravnotoliko ovitkov cigaretnih papirčkov, 29.414 parov poletnih nogavic, 17.085 poletnih spodnjih hlač, 27.619 poletnih srajc, 39.194 žepnih robcev, 32.539 brisač, 32.427 zabojev za noge, 3840 žepnih nožev, 581 kg mila, 5028 kg čokolade, 733 steklenice vina in likerjev, 1000 steklenic mineralnih voda, 124 zabojev raznih jestvin. Ta darila so bila namenjena za severno in južno armado, dočim je za armado proti Srbiji po predlogu vojnopreskrbovalnega ruada na isti način poskrbelo ogrsko honvedno ministrstvo.

— Cenj. naročniki »Slovenca«, ki premene svoje bivališče, naj poleg novega naslova sporoče vedno tudi stari naslov (kraj in pošta, vojak v vojni črti številko prešnje vojne pošte). Če kdo ne sporoči svojega prejšnjega naslova, se mu list ne more točno pošiljati.

— V varstvo kmečkega stanu. Z vseh strani prihajajo poročila, da so razkosovalci kmečkih posestev že povsod na delu, da pokupijo kmečka posestva, katerih lastniki so padli, v svrhu razkosanja. Oblast je sicer že izdala svarilo in opomin v tem oziru, vendar je potrebno, da celokupna javnost sodeluje proti tem mrhovinarjem. Okrajna sodišča morajo biti posebno pazljiva pri reševanju slučajev, ko gre za prodajo ozir. nakup kmečkih posestev. Država mora pa še na drug način skrbeti, da se po vojni ne skrči kmečki stan. Na tisoče kmečkih sinov in sestričkov je že padlo na bojišču in nujno potrebno je, da njih mesta ne ostanejo prazna. Po vojni se bo kmetijstvo silno dvignilo, kakor sploh vse gospodarstvo. Kako dobro bi bilo, če bi se kmečkim delavcem, bajtarjem in sinovom revnih kmetov omogočilo zasnovati si lastne domove s primerno obsežnimi zemljišči. To bi se doseglo na ta način, da bi se v ta namen dajala posojila proti nizkim obrestim in proti počasnemu odplačevanju (tekem 50 let). Ako se kmečkemu stanu ne bo nudila ta pomoč, vse odredbe proti razkosanju zemljišč ne bodo nič pomagale.

— Vojni žitni prometni zavod sporoča, da je vojaška uprava dovolila za vse one kmetovalce, ki bi oddali oves pred 31. avgustom, premijo 5 K pri 100 kg. Komisijonarji Vojnega žitnega prometnega zavoda bodo tedaj plačevali oves do 31. avgusta po 31 K od 1. septembra naprej pa le po 27 K. V korist kmeta je tedaj oddati oves še ta mesec.

— Župnijo Sv. Štefan pri Šmarju je dobil č. g. Franc Močnik, kaplan pri Sv. Tomažu pri Ormožu.

— Nevarno je zbolel č. g. Ivan Hauptmann, župnik na Pernicah. Nahaja se sedaj na kliniki v Gradcu in se toplo priporoča čč. sobratom v pobožno molitev.

— »Ilustrirani Glasnik« štef. 51. ima sledeče slike: K 85letnici našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I. — Cesar Franc Jožef I. — Boji na Krasu. — Nemški težki topovi. — Pri Ivan-gorodu. — Nadvojvodinja Marija. — Dvoglavni orel na jugovzhodu. — Padli junaki. — Slike z bojišča. — Ruski ujetniki.

— Oskrba za slepce na Kranjskem. Povodim rojstnega dneva Njegovega ces. in kralj. Apostolskega Veličanstva daroval je gospod Ferdinand Gruška, trgovski agent v Ljubljani za namene oskrbe slepcev na Kranjskem znesek 100 K, ki ga je izročil deželnemu odboru kranjskemu. Bodi mu izrečena hvala za ta dobrodušni čin.

— Streljanje proti toči prepovedano. Vojni nadzorovalni urad je z odlokom z dne 31. julija t. l. prepovedal streljanje proti nevihtam, da se tako vse vrste smodnika prihranijo za vojaške potrebe.

— Iz seznama izgub št. 134. Stotnik 26. dom. p., 4. stot., Jošt Evgen, ujet; kadet Miklavc Franc, 20. lov. bat., 4. stot.; Bovec, mrtev (13. 6. 1915); stotnik Schreiner Jakob, 26. dom. p., ujet.

— Umor in samoumor. V soboto 14. avgusta proti 7. uri zvečer je na Pobrzu pri Mariboru ustrelil črnovojnik Bratkovič, slikarski mojster in posestnik, ki je došel domov na kratek dopust, svojo ženo in nato še samega sebe. Živel je s svojo ženo že dalj časa v prepiru. Jezilo ga je posebno, ker mu med vojnimi službovanjem ni poslala nič denarja, med tem ko je sama doma precej lahkoživo živela in pri tem potratila veliko denarja.

Primorske novice.

— Slovenski zastavi povsod čast! Povodim cesarjevega rojstnega dne je odbor zastopnikov slovenskih društev in slovenskih denarnih zavodov v Trstu ter predsedstvo političnega društva »Edinost« izdal naslednji oklic:

»Iskrene želje za blagor našega cesarja in kralja in Njegove širne države, za zmago Njegovega slavnega orožja in za blagoslovljen mir se družijo v naših srcih z globokim hrepenenjem, da bi ta zmaga in mir odprla našemu narodu pot, po kateri bo pod zaščito ustave in modrih zakonov, varen na svoji zemlji, vstric z drugimi narodi lahko napredoval duševno in gmotno.

Podpisani odbor Vas zato poziva, Slovenci v mestu in okolici, da 18. t. m. okrasite svoje domove z zastavami, ki naj izpričujejo čustva, s katerimi zvesti cesarju, zvesti državi ravnotako kakor zvesti svojemu narodu, obhajate cesarjev rojstni dan: poleg častitljive črno-rumene in belo-rdeče zastave naj se vije tudi dična slovenska trobojnica.

— Cesarjev rojstni dan je tu. Hočemo ga tudi letos, čeravno v skromnejši obliki kot druga leta praznovati. Posebno hočemo pokazati, da smo bili našemu sivolasesmu vladarju bolj zvesti kot drugi, ki so nam prepovedovali dajati duška temu navdušenju in zabranjevali, da bi zaplapolala naša ljuba slovenska trobojnica nad goriškimi ulicami. A prišli so drugi časi in ne bojimo se več one klike, ampak z ponosom hočemo pokazati, kako lepo pristojajo naše trobojnice temu mestu, kojega največ slovenska kri brani pred verolomnim Italijanom. Iz slovenskih hiš plapolajo tudi slovenske trobojnice!

Duhovniške izpmembe v tržaškoposki škofiji. Nastavljeni so novomastniki: gg. Gabrovšek Andrej v Hrušici, Glavan Artur za drugega kaplana v Škedenju, Damiani Franc za subsidiarija v Piran, Lukša Artur za kornege vikarja v Koper, Zebokin Oskar v Brezovici, bivši škofev kaplan Karol Mušica za drugega kaplana v Rojan, Malahan Franc v Sežano. — V škofiji je še vedno veliko pomanjkanje duhovščine, posebno slovenske.

Posredovalnica za goriške begunce v Novem mestu, podružnica ljubljanske posredovalnice, ki obsega občine Novo mesto, Šmihel-Stopiče, Prečno in St. Peter, ima namen podpirati pribežnike iz vojnega ozemlja goriškega, ki so se naselili v omenjenih občinah, in tako nekoliko razbremeniti ljubljansko posredovalnico. Odbor se obrača s prošnjo na županstva, hranilnice in posojilnice, župne urade in na vsakega premožnejšega posameznika, naj prislo-čijo s podporami na pomoč trpinom, ki so morali zapustiti svoja domovja. Odbor, ki bo uradoval v hiši svetnikove gospe Staričeve (prej Illovskyjeva hiša nasproti Bergmannovi lekarni na Glavnem trgu) bo sprejemal in razdeljeval

došle podpore, bo skrbel, da bo ostalo v imenovanih občinah tudi za begunce dovolj živih, bo posredoval za službe in imel stanovanja v evidenci; (zato naj se vsi, ki hočejo kako službo sprejeti ali oddati in ki imajo stanovanja, obrnejo z natančnimi podatki na odbor). Občine so naprošene, da določijo posredovalnice natančen seznam beguncev na naslov: Posredovalnica za goriške begunce v Novem mestu št. 100. — Odbor se zahvaljuje svetnikovim gosp. Staričevi za brezplačno prepustitev prostorov.

Trst — Franc Jožefovo pristanišče. Italijanski list »Tribuna« poroča: Avstrija namerava prekrstiti Trst v Franc Jožefovo pristanišče.

Znani odvetnik in bivši goriški deželni poslanec dr. Dragotin Treo je bil nevarno obolen za zastrupljenjem krvi, ki so mu je povzročili mušji pikli. Zdravil se je v Ljubljani v znanem sanatoriju in okreval toliko, da pojde v kratkem na jug, v Opatijo.

Furlanski državni in deželni poslanec dr. Bugatto je obolen in ne more vršiti svojega vsakdanjega posla v prid Furlanom.

Dva Kobaridca sta se oglašila iz Italije, in sicer brata Slunder. Nahajata se v starosti 20 do 30 let. Italijani so ju odpeljali seboj in se nahajata nekje blizu Milana. Pišeta, da sta zdrava in pozdravljata svoje, drugega nič. Eden Slunder je mizar, drugi kmetovalec. Vedno bolj se kaže, kako malo zanesljiva je bila prvotno precej razširjena vest, da je v Kobaridu vse na svojem mestu. Ako so pobrali oba Slundera, dva navadna mladeniča, so pobrali gotovo tudi vse veljake, kakor župana itd. Iz nekega drugega pisma, ki je došlo iz Kobarida, je razvidno, da tam ni skoro nič moških, pozdravi so od samih žensk. Poročajo, da se je neki avstrijski upokojenec v Kobaridu, mož, ki je že v letih, zgasil pri italijanski oblasti, naj mu dajo pokojnino in so mu jo res izplačali.

V Pulj ne more, kakor poroča »Polaer Tagblatt«, nihče, kdor se je iz Pulja izselil. Vse prošnje za povratek se zavračajo.

Gorica se je, kakor poroča tržaška »Edinost«, tako izpraznila, da število civilnega prebivalstva ne iznaša niti 3000 več.

Umrli je v Trstu lastnica tobakarne Ana Piacešk.

Neodrešeni učitelji. Iz Gorice: V imenu krajnega šolskega sveta poziva vladni komisar pobegle učitelje Maksa Bonomi, Ivana Tomasini, Heremana Treleani in Severina Galas, da pridejo v predsedstveno pisarno krajnega šolskega sveta dne 24. t. m. k vršiči se disciplinarni obravnavi, v nasprotnem slučaju se jih pa takoj odpusti.

Trdnjava Kovno padla.

Nad 400 topov zaplenjenih.

Berlin, 18. avgusta. Veliki glavni stan: Trdnjava Kovno z vsemi utrdbami in neštevilnim materijalom, med tem več kot 400 topov, je od danes ponoči v nemški posesti. Kljub najtrdovratnejši obrambi je bila vzeta s hitrim naskokom.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

Opis trdnjave Kovno se nahaja na prvi strani današnjega lista pod naslovom »Druga ruska obrambna črta«. (Op. ur.)

Ljubljanske novice.

CESARJEV 85-LETNI ROJSTNI DAN V LJUBLJANI.

Tako veličastno kot včeraj Ljubljana še ni praznovala cesarjevega rojstnega dne. Ne le da je bogato okrasila svoje hiše z zastavami, tudi mnoga privatna stanovanja so bila okrašena z zelenjem in drugimi dekoracijami, posebno krasne skupine zelenja s cesarjevimi kipi so bile skoro v vseh trgovskih izložbah, v izložbah denarnih zavodov itd. Ves Grad je žarel v stoterih lučicah, na strani proti severu pa so se svetile velike črke cesarjevega imena in nemški »Hoch«. Deželni dvorec ves v belo-modro-rdečih lučicah, magistrat in druga javna poslopja so bila bajno razsvetljena. Drevesa ob cesarjevem spomeniku na Slovenskem trgu so se svetila v neštetih električnih žarnicah. Mestna občina je položila na spomenik venec v cesarskih in mestnih barvah, deklice »Mladike« pa so priredile pred spomenikom prsno ovačico. Tudi one so položile na spomenik venec, gđca Minka Hudales, je pa deklamovala pesem, katero je zložila učiteljica zavoda gđca Marija Grošelj.

Presvitli cesar, blagi oče,
Poglej pred sabo deco zbrano,
Slovensko deco, Tebi vdano,
Da proslavi Ti rojstva dan.

Ta dan ni zate dan radosti,
Da, žalosti je in bridkosti:
Povsod sovrag . . .
Ne veže skupnost jih imena,
Krvi ne skupnost, ne plemena.
Le divlj srđ jih brati vse.
Grme pod jasni svod topovi
In rušijo se nam domovi:
A kaj zato?
Vojaki, Tvoj zaklad najdražji,
Stoje in čujejo na straži
Za te, za nas.
Krepi se v boju moč in sila,
Močnejša Avstrija boš vzkllila,
Ko pride dan.

Presvitli cesar, blagi oče,
Poglej pred sabo deco zbrano:
Slovensko deco, Tebi vdano,
Ki Ti prinaša skromen dar:
To naše je srce slovensko,
Do smrti zvesto Ti vsekar!

Med množico občinstva, ki je napolnila vse ceste se je med tem pomikal po ljubljanskih ulicah z vojaško godbo velikanski sprevod vojaštva, ki je nosilo na stolne lampijonov, bakelj in raznovrstnih zastav. Sprevod se je ustavil pred cesarjevim spomenikom, pred dež. vlado, kjer je deželni predsednik zaklical Slava! Njeg. Veličanstvu, in pod stanom generalov. Na pokopališču pri Sv. Križu so se svetili grobovi umrlih junakov v spominskih lučicah. Zvonovi so zvonili.

Ob 6. uri jutraj je vojaška godba priredila budnico, ob 9. uri dop. je bila sveta maša za vojaštvo v cerkvi sv. Petra, ob 10. uri pontifikalna služba božja v stolnici in Tedeum, ob 11. uri pa se je vršilo pred magistratom slovesno odkritje brambnega štita v železju.

Kakor znano se je na poziv pomožnega zaklada za vdove in sirote (Witwen- und Waisenhilfsfond) pri c. kr. vojnem ministrstvu na Dunaju po inicijativi gospoda župana sklenilo, tudi v Ljubljani postaviti »Brambni štít v železju« (Wehrschild in Eisen). Za predpriprave ter izvršitev cele akcije se je po sklepu vseh treh klubov občinskega sveta izvolil poseben odbor izmed meščanstva ljubljanskega. V odboru so bili: Predsednik: Albert pl. Levičnik, sodni predsednik v p.; Člani: Miha Lukanc pl. Savenburg, c. in kr. polkovnik v p., Fran Ogrin, stavbenik, Camillo Pammer, ravnatelj kranj. stavb. družbe, Ferdinand Schüller, rudniški ravnatelj v p. Tajniške posle je vodil g. mag. komisar Breskvar. Ščit je umetniško delo našega domačega kiparja g. Pengova. Stoji okusno dekoriran v osrednjem oboku glavnega magistratnega vhoda.

K lepi slavnosti so se zbrali poleg

častniškega zbora, dež. predsednik ekselencen baron Schwarz z načelniki uradov, dež. glavar dr. Šusteršič z dež. odbornikom Lampetom, presvetli knezoškof dr. A. B. Jeglič s stolnimi kanoniki, občinski svetovalci, magistratni uradniki, zastopniki trgovske in obrtne zbornice, odvetniške in notarske zbornice, obrtnih zadrug, ognjegasev itd.

Župan dr. Tavčar je govoril:

Vaše Prezvišenosti! Vaša knezoškofja milost! Veleugledna gospoda! V posebnem trenutku smo se zbrali danes pred mestno hišo naše stare Ljubljane. Vojske so, kakor nevihte, ki čistijo svetovno ozračje. Ni pa zmage, da ne bi bilo tudi izgub! Blagor mu, kateremu je dano, položiti sebe na oltar domovini! Ogrenjena pa je junaku ura smrti, če ga pri njej mori obup, kaj bode z ženo in otroci, katere zapušča za sabo. In res, največja krutost bojnih viharjev je dosedaj tičala v tem, da se ženam in otrokom na bojiščih v večnost pozvanih ali vsaj ohromelih vojščakov pozneje dostikrat ni bolje godilo, nego beraču, ki zbira milodare od koč do koč. V tej vojski se mora ta krutost zabraniti! V ta namen je zapričelo vojno ministrstvo veliko akcijo. Ta akcija naj nas, ki nismo deležni žrtv bojnih poljan, združi v posebno civilno armado, ki se bojuj zgolj le v korist vdovi in siroti na bojišču padlega ali ohromelega vojščaka. Velika akcija je to: akcija usmiljenja in ljubezni! In ne sme ga biti med nami, ki ne bi postal deležen tega usmiljenja in nebeške te ljubezni! Diese Liebe lebe von nun an im Programm jeder Partei, im Herzen jeder Nation; sie umschlinge die Seelen der Gläubigen jedweder Konfession! Ljubljanska mestna občina je z veliko vneto sledila pozivu vojnega ministrstva in odzivila se mu s »Ščitom v železju«, ki ga danes slovesno polagamo pred Vas. Upajmo, da bodo uspehi plodonosni in blagoslovljeni in da bodo vdove in sirote že obilo sadul visoko Svojo zaščito blagovolil sprejeti Tisti, ki je že 67 let naš modri vladar in gospodar, ki je ravno toliko časa naš dobrotljivi in skrbni oče, ki je — kar bodi s tega mesta zopet in zopet z največjo hvaležnostjo povedano — v času, ko smo ležali v razvalinah in šibrah, izpregovoril historične besede: »Ljubljani se mora pomagati!« Auch auf diesen »Wehrschild in Eisen« erstreckte Seine Majestät Seine Allerhöchste Huld, indem Er als erster für

den patriotischen Zweck der Veranstaltung einen hohen Betrag zu bewilligen geruhte. Njega Veličanstvu hočemo slediti v dolgih vrstah, in sicer pod navdušenim geslom: Bog ohrani, Bog obvari nam cesarja! Slava! Hoch!

Vojaška godba je zasvirala cesarsko pesem. Najvišji general je nemški odgovoril, da v cesarjevem imenu zabije prvi žebelj ter s tem združuje iskreno željo, da bi v najdaljših časih bil ta štít vidno znamenje zvestobe, požrtvovalnosti, navdušenja za monarhijo in cesarja. Pozabljena bo vojska, pozabljena pa ne bo ljubezen do domovine, ki se kaže v takih dejanjih. Nato se je vršilo zabijanje žebeljev: najprvi najvišji general, nato dež. predsednik, knezoškof, dež. glavar, župan (v imenu bele Ljubljane, ki hoče ostati avstrijska »Dobrokljica«), itd. Ves trg je bil poln občinstva, gospodične so prodajale cvetke v korist »Rdečega križa«. Cela Ljubljana je slavnostno razpoložena.

Ij Velike slavnostne predstave v »Kino Central« v deželnem gledališču se vrše danes in jutri v proslavo 85. rojstnega dne Nj. Veličanstva cesarja v slavnostno razsvetljenem in okrašenem gledališču. Najsijajnejša točka programa je pretresljiva patriotska drama »Domovje moje Avstrija«, posneta po resničnem dogodku na železnici Dunaj—Varšava. V glavni vlogi Thea Sandten. Zelo lepe slike so dalje: »Cesar v molitvi«, in »Domovina, bodi mirna«. Naši vodniki v resnem času. Spored dopolnjuje najnovejše kinematografsko avstrijsko vojno poročilo: »Naša brambna moč na morju« in dve dobri veseligr. Glavna slavnostna predstava se vrši danes zvečer ob pol 9. uri. Pri tej predstavi kakor tudi pri predstavi ob 7. uri sodeluje eliten damski orkester. Čisti dobiček včerajšnje, današnje in jutrišnje predstave na korist junaškim borcem ob Soči.

Ij Kolera v Ljubljani. V zadnjih dneh se je konstantirala kolera pri sledečih iz južnega bojišča došlih vojaki: Hochstädter Anton, Lanko Štefsn, Černogorski Jožef in Schmidt Jožef, zadnja dva sta umrla, prva dva sta ostal v zdravniški oskrbi v mestni bolnici za silo. Včeraj popoldne (ponedeljek) je obolela sumljivo 65 let stara Marija Škrabar, Dunajska cesta št. 35, ki je bila takoj odpeljana z infekcijskim vozom v mestno bolnico za silo. Ta žena je prišla s vojo družino v sredo iz Temnice pri Komnu, okraj Sežana. Bakt. preiskava je dognala kolero. Vso ostalo družino, 5 oseb so odpeljali v svrhu osamljenja v to določeno hišo. V nji ostanejo toliko časa, da se bakt. potom izkluči vsak sum. Stanovanje seje takoj posredovanjem uradnega zdravnika temeljito razkužilo v vseh oziirih.

Ij Za višjega črnovojnega zdravnika za čas vojne je imenovan črnovojni asistenčni zdravnik dr. J. Demšar.

Ij Umrli je po kratki bolezni gosp. dr. Anton Seemann.

Ij Poročil se je g. Rudolf Reichl z gospo vdovo Mino Bauer.

Ij Umrli so v Ljubljani: Alfieri Ivan, korporal 1. laškega polka metalcev granat. — Josip Černohorsky, pešec. — Pavel Poliszreki, vojaški delavec. — Viljem Rolf, prokurist, 49 let. — Marjeta Prešeren, kuharica, 39 let. — Neža Klikon, posestnikova hči, 7 let. — Jakob Trček, kajžar, 49 let. — Josip Potokar, bivši hišnik, 71 let. — Fran Birkner, deželni strelec. — Josip Wahle in Fran Janč, pešca. — Josip Sosič, domobranski pešec.

Ij »Naša brambna moč na morju«, najnovejša avstrijsko kinematografsko vojno poročilo v »Kino Central«, deželno gledališče: 1. pomorska letala c. in kr. mornarice v Pulju, vežbalni poleti pomorskega letala nad mestom in pristaniščem; 2. znamenja z žarometi; 3. v prostoru dinam; 4. spuščanje in dviganje sidra; 5. alarm; 6. ob topovskem stolpu; 7. izstrelki in patrone težkega kalibra; 8. rešilna boja; 9. vranje gnezdo; 10. pogled z vranje gnezda na sprednji krov; 11. črta podladja; 12. naši podmorski čolni; 13. avstroogrski podmorski čoln vrste »U 12«, ki je svoj čas potopil francosko oklopno »Leon Gambetta«; 14. sposobnost podmorskega čolna za manevriranje.

Ij Izgubila je ovratnico koral in zlati obesek (srce) neka gosap. Ker je to njej

drag spomin, naj dotični, ki je to našel, odda našemu uredništvu.

Ij Zahvala. Poveljstvo podružnice garnizijske bolnišnice v Mostah se tem potom najvljudneje zahvaljuje vsem cenjenim gospodičnam pevkam in gospodom pevcem Šentpeterske Marijine družbe za prijazno sodelovanje pri svetem cerkvenem opravilu povodom 85letnice Njegovega Veličanstva.

— Zakaj ni na Vipavskem metel. Iz Vipave pišejo: Po Vipavskem nimamo nikjer v nobeni prodajalni nobene metle več. Kmet vpraša, zakaj ne? »Ker rabimo vse metle, da pomedemo na čisto Italijana.«

— Oglasil se je iz ruskega ujetništva Matija Kovačič iz Petrušnje vasi št. 24, p. št. Vid pri Zatičini. Dopisnica je bila pisana 24. aprila, došla je pa 21. julija.

Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani ima sedež v prostorih »Zadružne Zveze« v Ljubljani, Dunajska cesta št. 38.

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA, MARIJE TEREZIJE CESTA 57/4 NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAHTEVAJTE PRVI SLOV. CENIK BREZPLAČNO

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljnate portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki 3409 fotografiji 3409

DAVORIN ROVŠEK

prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

Rastlinska destilacija „FLORIAN“
v Ljubljani

kupi vsako množino praznih

SODOV

novih ali starih od 3—400 litrov, od vina ali žganja.

Istotam kupijo se tudi prazne

bokalske steklenice

od kisle vode in se plača zaboj s 25 steklenicami po najvišji ceni.

Ponudbe poslati je na naslov: Rastlinska destilacija „FLORIAN“ v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživljanje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173.490.838—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022-76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštne prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Marije Terezije cesta št. 12.

Kupim v vsaki množini mikano in nemikano

domaće predivo

po najvišji ceni. — Ponudbe na: Ivan N. Adamič, vrvarna, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31. 1453

Odda se lepo meblovana soba in kuhinja

stalni stranki brez otrok za mesec oktober. Naslov pove uprava lista pod št. 1690.

Knjigovodkinja

za glavno zalogo tobaka se sprejme. Naslov pove uprava lista pod št. 1615.

Kontoristinjo, trgovskega sodelavca, kot prvo moč in spretno

prodajalko

se sprejme v trgovino z mešanim blagom. Oton Homan, Radovljica. 1618

Išče službe

organist in cerkvenik

cecilijanec, oženjen z malo družino. Več pove MART. SEHER v Hodišah pri Celovcu, Koroško. 1620

Zanesljiva

prodajalka

dobro izveščana v steklarski in porcelanski stroki, se sprejme pri Ivanu Kovaricu, Radgona. Istotam se sprejme tudi

pomočnik in učenec

za steklarsko obrt.

1624

ANTON BOČ

barvarija in kemična pralnica

Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na Glinah št. 46. Nizke cene! Točna in solidna postrežba!

Obstoj tvrdke že čez 50 let.

Restauracija (gostilna)

prva in največja v mestu Zagrebu

se prodaja

radi bolezni. Letni promet vina in piva od 2000 do 2500 hektolitrov. Več se izve pri lastniku

Varoška pivnica (Reininghaus), Zagreb.

1599

Deželna poslovalnica za Kranjsko vojno-zavarovalnega oddelka vdovskega in sirotinskega pomožnega zaklada v Ljubljani

Išče

za okrajna glavarstva: Črnomelj, Kamnik, Kočevje, Kranj, Krško, Litija, Logatec, Novo mesto, Postojna in Radovljica

okrajne zastopnike

ki morajo biti večji obeh deželnih jezikov in biti dobro uvedeni pri oblastvih. Ker je to služba s stalnimi prejemki, mora vsak okrajni zastopnik delati izključno samo za deželno poslovalnico, ne sme imeti torej stranskih služb. Gospodje, izurjeni zlasti v organizaciji, naj pošljejo svoje oferte z označbo starosti in natančnimi življenjskimi podatki pismeno deželni poslovalnici vojno-zavarovalnega urada v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 6, II. desno.

Deželna poslovalnica za Kranjsko

vojno-zavarovalnega oddelka vdovskega in sirotinskega pomožnega zaklada v Ljubljani, Selenburgova ulica 6.

išče za takoj

proti stalnim prejemkom

sotrudnike in sotrudnice

dame in gospode.

Vdove in siroče po bojevnih, soproge rezervistov, učitelji in učiteljice imajo prednost.

Predstaviti se je med 9. in 12. uro dopoldne in med 3. in 5. popoldne v prostorih deželne poslovalnice v Selenburgovi ulici števil. 6, II.

Vdovski in sirotinski pomožni zaklad celokupne oborožene sile oddelek vojno zavarovanje.

Pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. cesarske in kraljevske Visokosti presvetlega gospoda nadvojvode gen. art. insp. fcm. Leopolda Salvatorja in presvetle gospe nadvojvodinje Blanke.

Dunaj, I, Schwarzenbergplatz 1.

Deželna poslovalnica za Kranjsko v Ljubljani, Selenburgova ulica 6, II. nadst. na desno, zraven glavne pošte.

Poziv!

Mnogo na bojiščih se nahajajočih vojakov ima doma ženo in otroke, ki jih čaka najhujša beda, če se oče ne vrne več domov.

Vojno zavarovanje

ima namen, da jim nudi varstvo in pomoč.

Vsak mož, odhajajoč na bojišče, naj zagotovi svojcem denarno pomoč za najhujši slučaj.

Vsaka žena, ki ji je mož na bojišču, je dolžna, da skrbi za svoje otroke.

Vsak delodajalec mora pomisliti, da se bojujejo njegovi uslužbenci in delavci tudi za njegovo lastno varnost, ko zastavljajo svoje življenje proti sovražniku.

Nihče naj ne zamudi te potrebne oskrbe za bližnjo bodočnost, dokler ni prepozno.

Vsak, ki se ga to tiče, naj si odtrga majhen znesek, da obvaruje sebe in svoje najstrašnejših posledic vojske.

Vojno zavarovanje se lahko prijavi pri občinskem in župnem uradu, pri šolskih vodstvih ali naravnost pri deželnem zastopstvu za Kranjsko vdovskega in sirotinskega zaklada celokupne oborožene sile, v Ljubljani, Selenburgova ulica števil. 6, II. nadstropje.

Črnovojniki plačajo 4 1/2% premije, aktivni častniki, moštvo, rezervisti 7%.